

VICTORIA
SQUARE
PROJECT

Ελπίδος 13, Αθήνα 10434

06-11/03
2018

Elpidos Mapping

Γνωρίζοντας την γειτονιά «Πλατεία Βικτωρίας»
εργαστήριο συμμετοχικής – συλλογικής χαρτογράφησης της πόλης

επιστημονική επιμέλεια - οργάνωση:

Ευφροσύνη Τσακίρη

επιστημονικοί συνεργατές:

Νίκος Αναστασόπουλος

Αρχοντούλα Βασιλαρά

Σωκράτης Γιαννούδης

Ασπασία Κουζούπη

Σεβαστιάνα Κωνστάκη

Μαρία Μάρκου

Μαρία Παπαδημητρίου

Αναστασία Ζωή Σουλιώτου

AREA (Architecture Research Athens)

συνεργαζόμενοι φορείς:

// Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή, ΠΘ

// Εργαστήριο Πολεοδομικής Σύνθεσης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ

// Εργαστήριο Προηγμένου Σχεδιασμού (ADLab), Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνείο Κρήτης

// Ινστιτούτο Σύρου, Έρευνας, Βιώσιμης Ανάπτυξης, Πολιτισμού και Παράδοσης

πληροφορίες:

elpidosmapping@gmail.com

https://www.eventora.com/el/Events/elpidos_mapping

Victoria Square Project

Το Victoria Square Project, στην οδό Ελπίδος 13, αποτελεί ένα υπό εξέλιξη κοινωνικό γλυπτό που δημιουργήθηκε από τον καλλιτέχνη Rick Lowe, έπειτα από πρόσκληση να συμμετάσχει στην documenta14, τη διεθνή έκθεση σύγχρονης τέχνης που φιλοξενήθηκε για πρώτη φορά στην Αθήνα από τον Απρίλη μέχρι τον Ιούλιο του 2017. Το VSP δραστηριοποιείται και μετά το πέρας της documenta14.

Τι είναι όμως, το κοινωνικό γλυπτό; Ένα συλλογικό έργο τέχνης, αυτό που προκύπτει από τους ανθρώπους και προϋποθέτει φροντίδα για την κοινωνία.

Μέσα από την οργάνωση εργαστηρίων και δράσεων επιδιώκουμε να ανυψώσουμε τα πολιτιστικά και ιστορικά στοιχεία σε αυτό το ζωτικής σημασίας σταυροδρόμι της Αθήνας και διερευνούμε τρόπους για να δημιουργήσουμε μια ενεργή και ενημερωμένη κοινότητα αφοσιωμένη στην ανάπτυξη της πλατείας Βικτωρίας και τα μέλη της. Το VSP είναι ένας ανοιχτός ελεύθερος χώρος συνάντησης, δημιουργίας και επιστήμης.

Περιγραφή του Εργαστηρίου

ΣΤΟΧΟΙ: Κύριος στόχος του εργαστηρίου είναι η τεκμηριωμένη καταγραφή των δυναμικών που παρουσιάζει η γειτονιά «πλατεία Βικτωρίας» για τους κατοίκους, χρήστες και επισκέπτες της. Η καταγραφή θα βασιστεί σε επιτόπια έρευνα που θα περιλαμβάνει α) οπτικό υλικό (σκίτσα, φωτογραφίες, κ.ά.), β) συνεντεύξεις με κατοίκους, εργαζόμενους, επισκέπτες, γ) συμμετοχική – συλλογική χαρτογράφηση που εκκινεί από τις θέσεις και τις μεθόδους της κριτικής χαρτογραφίας και συγκεκριμένα υιοθετεί την συμμετοχική – συλλογική προσέγγιση. Το προϊόν του εργαστηρίου θα είναι μια ηλεκτρονική έκθεση (e-report) που θα περιλαμβάνει το υλικό της καταγραφής. Οι χάρτες που θα δημιουργηθούν θα παρουσιαστούν και σε έκθεση που θα γίνει στους χώρους του Victoria Square Project.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Η κριτική χαρτογραφία αποτελεί σύγχρονη χαρτογραφική προσέγγιση που τοποθετείται κριτικά απέναντι στον παραδοσιακό χάρτη, τις παγιωμένες τακτικές παραγωγής του και τον ρόλο του να επισφραγίζει τις θέσεις της κεντρικής εξουσίας. Σε αντίθεση με αυτόν, ο σύγχρονος χάρτης που υιοθετεί την κριτική προσέγγιση αποτυπώνει τον οντολογικό χαρακτήρα της κοινωνικής πραγματικότητας, την πραγματικότητα των αισθήσεων, των βιωμάτων, των εμπειριών, συνδυάζει το ποσοτικό με το ποιοτικό, την επεξήγηση με την ερμηνεία, συμπεριλαμβάνει στοιχεία της ιστορίας, του πολιτισμού, των κοινωνικών δομών, της ανθρώπινης δράσης και αλληλεπίδρασης και κυρίως απευθύνεται σε μια νέα, πολύπλοκη πραγματικότητα, αποτελούμενη από στρώσεις και αλληλεξαρτώμενες διαδικασίες (Archer, et al. 2016). Οι τακτικές του είναι σύνθετες και εκκινούν από τις χαρτογραφικές προσεγγίσεις που αναπτύχθηκαν μετά τα μέσα του 20ου αιώνα, όπως η ψυχογεωγραφία (Debord 1955), η νοητική χαρτογράφηση (Lynch 1960), η σειριακή οπτική (Cullen 1961), η σημειωτική και πολυπολιτισμική ανάγνωση του αστικού τοπίου (Ventury, Scott Brown & Izenour 1972), η πολυαισθητηριακή χαρτογράφηση (Schafar 60), κ.λπ. Περιλαμβάνει πλήθος προσεγγίσεων, όπως η υποκειμενική, η δημιουργική, η συμμετοχική, η νεογεωγραφία, η map-art, και εργαλεία, όπως η αλληλεπίθεση επιπέδων, το κολλάζ, το ριζώμα, κ.ο.κ. που συνδυάζουν επιστημονικές και καλλιτεχνικές δεξιότητες. Στο πλαίσιο της κριτικής χαρτογραφίας η χαρτογραφία (cartography) αντιδιαστέλεται με την χαρτογράφηση (mapping) του αστικού χώρου. Η τελευταία έχει υιοθετήσει την έννοια και λειτουργία μιας κυρίως υποκειμενικής και αντιληπτικής διαδικασίας που ξεκινά από το άτομο (τα άτομα, ή την ομάδα) και περιγράφει την σχέση που αναπτύσσουν αυτά με τον χώρο μέσω της ανάγνωσης, παρατήρησης, γνωριμίας, εξερεύνησης, της ανάπτυξης συναισθηματικών ταυτίσεων, προσωπικών προβολών, κ.ο.κ. και ουσιαστικώς εστιάζεται πρώτιστα στο ενέργημα, την διαδικασία, την επιτέλεση και δευτερευόντως στο προϊόν (Tsakiri 2018).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Η συμμετοχική – συλλογική χαρτογράφηση αποτελεί διαδικασία που επιτελείται από σύνολο «χαρτογράφων» που συνεργάζονται στην παραγωγή των χαρτών. Ως «χαρτογράφοι» προσδιορίζονται όλοι όσοι συμμετέχουν με τον οποιοδήποτε τρόπο στο εγχείρημα και οι δράσεις τους αποτυπώνονται στο προϊόν, είτε αυτοί είναι άτομα της ομάδα του εργαστηρίου, είτε κάτοικοι, εργαζόμενοι, επισκέπτες. Το προϊόν της χαρτογράφησης μπορεί να είναι ένας ή περισσότεροι συλλογικοί χάρτες, ή ακόμη να αποτελείται από πολλούς προσωπικούς χάρτες που λειτουργούν ως στρώματα (layers) που μέσω αλληλεπίθεσης (superimposition) δημιουργούν έναν κοινό χάρτη. Σύμφωνα με τις θέσεις της κριτικής χαρτογραφίας, οι χάρτες μπορούν να είναι δημιουργικοί, να εφαρμόζουν δηλαδή ευρηματικούς τρόπους τόσο στην επιλογή, όσο και στην αναπαράσταση των δεδομένων, και να συνδυάζουν επιστημονικές και καλλιτεχνικές δεξιότητες.

Για τους σκοπούς του εργαστηρίου θα δημιουργηθεί μια «ομάδα εργασίας» που θα αποτελείται από τους επιλεγμένους υποψήφιους, συντονιστές και ομιλητές. Το πλαίσιο δράσης σε μεγάλο βαθμό θα καθοριστεί μέσα στα χρονικά όρια του εργαστηρίου με την συμμετοχή όλων των μελών της ομάδας. Κατά την διάρκεια του εργαστηρίου θα υπάρχουν ομιλίες και παρουσιάσεις.

Διαδικασίες συμμετοχής

Το εργαστήριο απευθύνεται σε φοιτητές και απόφοιτους αρχιτεκτονικών σχολών, σχολών γεωγραφίας, πολεοδομίας, ανθρωπολογίας, καλών τεχνών, ή άλλων συναφών ειδικοτήτων.

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να στείλουν στο email elpidosmapping@gmail.com αίτησή τους που θα περιλαμβάνει:

α) **συνοπτικό βιογραφικό σημείωμα** έκτασης μιας σελίδας A4 που θα περιλαμβάνει το κίνητρο της συμμετοχής (motivation letter)

β) **portfolio** (συνοπτική και ενδεικτική παρουσίαση κάποιων εργασιών, κειμένων ή εικόνων) σε ένα ηλεκτρονικό αρχείο pdf μέχρι 8 σελίδες A3 και μέχρι 50MB.

Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι μέχρι τις **15 Φεβρουαρίου**. Τα αποτελέσματα της κρίσης θα ανακοινωθούν στους συμμετέχοντες μέχρι τις 21 Φεβρουαρίου.

Η συμμετοχή στο εργαστήριο είναι ΔΩΡΕΑΝ. Στους συμμετέχοντες θα δοθούν πιστοποιητικά παρακολούθησης.

Λεπτομέρειες

Το εργαστήριο θα διαρκέσει 5 ημέρες για 8 ώρες καθημερινά, πρωί και απόγευμα. Θα υπάρχουν διαλέξεις, παρουσιάσεις και συζητήσεις με τους ομιλητές, επισκέπτες και συντονιστές του εργαστηρίου, εργασία πεδίου που θα περιλαμβάνει, χαρτογράφηση, συνεντεύξεις, σκίτσα, κ.ά. και ομαδική εργασία στο χώρο του Victoria Square Project. Το αναλυτικό πρόγραμμα θα ανακοινωθεί μέσα στο επόμενο διάστημα.

Επισκέπτες, ομιλητές, συντονιστές: περισσότερα στοιχεία για τους επισκέπτες, ομιλητές και συντονιστές θα ανακοινωθούν μέσα στο επόμενο διάστημα.

Επιστημονική επιμέλεια - οργάνωση: Ευφροσύνη Τσακίρη

Επιστημονικοί συνεργάτες: Ν. Αναστασόπουλος, Α. Βασιλαρά, Σ. Γιαννούδης, Α. Κουζούπη, Σ. Κωνστάκη, Μ. Μάρκου, Μ. Παπαδημητρίου Α. Σουλιώτου, AREA (Architecture Research Athens)

Συνεργαζόμενοι φορείς και αντίστοιχοι υπεύθυνοι:

Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πολυτεχνική Σχολή, ΠΘ

Εργαστήριο Πολεοδομικής Σύνθεσης, Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ

Εργαστήριο Προηγμένου Σχεδιασμού (ADLab), Σωκράτης Γιαννούδης

Ινστιτούτο Σύρου, Αρχοντούλα Βασιλαρά

Victoria Square Project:

Το VSP είναι ένας ανοιχτός ελεύθερος χώρος συνάντησης, δημιουργίας και επιστήμης. Θεωρείται καταλύτης για να τονίσει τη σημασία του πολιτισμού, της τέχνης, της επιστήμης, της εκπαίδευσης και της δημιουργικότητας για την οικοδόμηση μιας πιο ανθρώπινης και βιώσιμης κοινωνίας. Το ισόγειο και το υπόγειο της οδού Ελπίδος λειτουργούν ως χώρος πολλαπλών χρήσεων για κοινά, εργαστήρια και εκθέσεις, πολλαπλές εκδηλώσεις και συνεργατικά προγράμματα. Επιπλέον, το VSP είναι ένας χώρος συνάντησης για τα μέλη της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων των κατοίκων των επισκεπτών και των καλλιτεχνών που έρχονται απ' όλα τα μέρη του κόσμου

Το VSP συνεργάζεται με τοπικές αρχές, ιδρύματα, οργανισμούς, δίκτυα και άλλους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, όπως το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Σχολή Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Σχολή Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πολυτεχνίου Κρήτης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μελίσσα, Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, Άρσις, Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, μεταξύ πολλών άλλων.

